

obs martenskoalle

Gewoan dwaan!

Beleid sociale veiligheid

Omgaan en voorkomen van pesten

Versie augustus 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding	2
1.1 Belang van een “Beleid sociale veiligheid”	2
1.2 Uitgangspunten	2
1.3 Methode(s) voor de sociaal-emotionele ontwikkeling	3
1.4 Leerlingvolgsysteem	3
2. Begripsomschrijving	4
2.1 Wat is pesten?	4
2.2 Rolverdeling bij pesten	4
2.3 Signalering	4
3. Aanpak	5
3.1 Preventief	5
3.2 Curatief	5
3.3 Externe hulp	6
3.4 Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld	7
4. Organisatie	7
4.1 Sociale veiligheidscoördinatoren	7
4.2 Scholing	7

1. Inleiding

1.1 Belang van een “Beleid sociale veiligheid”

Op de Martenaskoalle willen we dat ieder kind een fijne schooltijd heeft. In het “beleid sociale veiligheid” vertellen we u wat we allemaal doen om ervoor te zorgen dat er een veilige leeromgeving op sociaal gebied is. Ook in dit protocol kunt u vinden hoe we voorkomen dat er gepest wordt bij ons op school en hoe we ermee omgaan als er ondanks alles, toch gepest wordt.

Met het beleid sociale veiligheid – voorkomen en omgaan met pesten, samen met de publicatie ervan en de jaarlijkse monitoring op Scholen op de kaart, voldoet De Martenaskoalle aan de Wet Sociale Veiligheid.

1.2 Uitgangspunten

- Op de Martenaskoalle *hoort iedereen erbij en mag er zijn*. We betrekken iedereen zoveel mogelijk bij het school- of groepsgebeuren;
- Op de Martenaskoalle *luisteren we naar elkaar en helpen we elkaar*. We hebben respect voor elkaars mening en staan voor elkaar klaar als het (nog) even niet lukt;

- Op de Martenaskoalle *lossen we ruzie op en maken we het goed*. We blijven niet boos op elkaar.
- Op de Martenaskoalle *ben je verantwoordelijk voor je eigen gedrag*. We erkennen dat we met ons gedrag iets voor iemand anders kunnen doen.

1.3 Methode(s) voor de sociaal-emotionele ontwikkeling

Voor de sociaal-emotionele ontwikkeling gebruiken we de volgende methodiek:

Kanjertraining

De methode Kanjertraining geeft kinderen inzicht in diverse gedragingen en hoe hier mee om te gaan. Het doel is ook om kinderen weerbaar te maken tegen ongewenst, negatief gedrag zoals pesten. De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere leeftijdsgroepen wordt er gepest. Een zgn. pestproject is niet voldoende om een eind te maken aan een evt. pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen binnen bijv. de Kanjertraining -lessen, zodat het preventief kan werken.

De preventieve benadering staat centraal op de Martenaskoalle. Dat betekent dat we structureel aandacht besteden het sociale en pedagogisch klimaat op school.

Daarvoor hanteren we de volgende aanpak:

- Op de OBS Martenaskoalle werken we in alle groepen met de Kanjertraining. In de Kanjertraining-lessen komen onderwerpen als veiligheid, hoe gaan we met elkaar om, rollen in een groep, aanpak van ruzies, etc. etc. aan bod.
- Werkvormen die voorkomen zijn o.a. klassengesprekken, rollenspel, spreekbeurt, groepsopdrachten, regels over omgaan met elkaar bespreken en afspreken.
- Het voorbeeld van leerkrachten (en thuis de ouders en evt. oudere broers en zussen) is van groot belang. Er zal minder snel gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard, en ruzies worden uitgesproken i.p.v. met geweld. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.

Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen en het bespreken van hoe en of de leerlingen er zich aan houden.

1.4 Leerlingvolgsysteem

Wij gebruiken de vragenlijst van de Kanjertraining om zicht te krijgen op de sociale veiligheid in de groep en de school. Deze nemen we al in de maanden oktober/ november af. De uitkomsten van deze vragenlijst wordt besproken in het team en in de leerlingenbespreking (individuele sociaal-emotionele ontwikkeling). Actiepunten (bijvoorbeeld kindgesprek) worden direct uitgevoerd of opgenomen in het volgende jaarplan.

2. Begripsomschrijving

2.1 Wat is pesten?

Pesten is het herhaaldelijk en opzettelijk kwetsen van iemand die zich niet goed kan verdedigen. Met **herhaaldelijk** wordt bedoeld dat het kind steeds het mikpunt van gemene en kwetsende opmerkingen of handelingen is. **Opzettelijk** betekent dat iemand bewust verdriet is aangedaan. Naast deze kenmerken is er bij pesten sprake van een **machtsverschil**. Pesters zijn sterker dan slachtoffers. Daardoor kunnen slachtoffers zich niet goed verdedigen.

Er zijn verschillende vormen van pesten. Wij onderscheiden

- Fysiek: slaan, duwen, schoppen;
- Materieel: het kapot maken of afpakken van iemands eigendommen;
- Verbaal: uitschelden, steeds opnieuw vervelende opmerkingen maken;
- Relationeel: buitensluiten, leugens of geruchten verspreiden;
- Digitaal pesten: alle vormen van pesten die online plaatsvinden, zoals op Facebook en WhatsApp.

2.2 Rolverdeling bij pesten

In een pestsituatie heeft elk kind een bepaalde rol. De rol geeft aan hoe de kinderen zich op dat moment gedragen. Bij het gebruik van deze rollen is het belangrijk om te weten dat kinderen niet een bepaalde rol *hebben*, maar zich *gedragen* op een manier die bij een bepaalde rol past. Welke rol een kind aanneemt kan ook verschillen per situatie. De verschillende rollen die wij onderscheiden bij pesten zijn:

- Pester: initiatiefnemer van het pesten;
- meeloper: doet actief mee met de pester, maar speelt geen hoofdrol in het pesten;
- toekijker: doet niet direct mee met het pesten, maar geeft de pester (onbedoeld) positieve feedback door toe te kijken of te lachen om het pesten;
- Slachtoffer: het gepeste kind;
- Verdediger: steunt en komt op voor het slachtoffer.

2.3 Signalering

Het is niet makkelijk om pesten vroegtijdig te signaleren. Onderstaande signalen kunnen erop duiden dat een kind pest of gepest wordt, maar dat hoeft niet. Mocht er sprake zijn van één van de onderstaande gedragsveranderingen is het belangrijk alert te zijn. Het is voor ouders erg belangrijk kennis te nemen van onderstaande signalen. Veel signalen zijn namelijk vooral in de thuissituatie zichtbaar.

Mogelijke signalen bij een gepest kind	Mogelijke signalen bij een kind dat pest
bang zijn om naar school te gaan of afwijken van de normale (fiets)route	overdreven stoer gedrag
steeds vragen of het met de auto naar school gebracht kan worden	tegendraads en opstandig gedrag
om onduidelijke redenen thuis willen blijven	roddelen of vervelende geruchten verspreiden
nooit vriendjes meer mee naar huis brengen	agressief gedrag

thuis komen van school met vieze of kapotte kleren of rugzak en onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen	zich niet kunnen inleven in de gevoelens van een ander
steeds spullen kwijtraken	slechte schoolprestaties
zich terug trekken, stiller worden en zijn of haar zelfvertrouwen kwijt zijn of angstig en gespannen zijn	
ongewoon chagrijnig, snel boos of lastig	
nachtmerries of zichzelf in slaap huilen	

3. Aanpak

De Martenaskoalle creëert een veilig sociaal klimaat op school door pesten te voorkomen (preventief) en tegen pesten op te treden als het zich toch voordoet (curatief).

3.1 Preventief

Schoolregels

Op de Martenaskoalle hebben we de regels van de Kanjertraining in de klas hangen. de volgende schoolregels, die in alle klassen hangen. Aanvullend hanteren we de regels:

- Iedereen hoort erbij en mag er zijn;
- Ruzie lossen we op en maken we goed;
- We luisteren naar elkaar en helpen elkaar;
- We zijn aardig voor elkaar;
- Je bent verantwoordelijk voor je eigen gedrag;

Kanjertraining

In iedere groep word en de lessen van de Kanjertraining gedurende het jaar gegeven door een daarvoor gecertificeerde leerkrachten. We zetten de Kanjertraining voornamelijk preventief in.

Contact met ouders

Als er iets aan de hand was op school, nemen we altijd contact op met de ouders van de betreffende leerlingen. Andersom vragen we ouders om signalen van verstoring van de sociale veiligheid altijd te melden bij de groepsleerkracht of de directie.

3.2 Curatief

Signalering

De curatieve aanpak begint bij de signalering. Grensoverschrijdend gedrag bestaat niet alleen uit pesten. Kinderen kunnen ook ruzie maken of in een conflict terecht komen. Daarnaast is het ook mogelijk dat kinderen elkaar plagen of dat er sprake is van een misverstand. Op basis van onze definitie van pesten bekijken wij elke situatie vanuit het volgende perspectief:

- Gebeurt het met opzet?
- Kan het 'slachtoffer' zich verdedigen?
- Gebeurt het steeds opnieuw?

Advies van sociale veiligheidscoördinator

Twee teamleden zijn getraind als sociale veiligheidscoördinator en kunnen de teamleden advies geven over signaleren, gesprekken en groepsaanpak.

Groepsgesprekken

Als zich daadwerkelijk (pest)problemen voordoen kan dit in de groep worden besproken. De leerkracht schat in of de groepssfeer veilig genoeg is om een gezamenlijk gesprek te houden. Niet alle problemen kunnen in de groep worden besproken. Een groepsgesprek over pesten vindt alleen plaats wanneer het pestslachtoffer daarmee instemt.

Steungroep aanpak

De leerkracht kan een steungroep inzetten om een pestprobleem op te lossen. De steungroep bestaat uit een aantal kinderen uit de klas. Deze kinderen wordt gevraagd of zij kunnen helpen bij het oplossen van het probleem. In de steungroep zit ook altijd de pester, de pester wordt niet als schuldige aangewezen. De focus van de steungroep aanpak ligt op het feit dat pesten een groepsproces is dat we samen willen oplossen. Iedereen kan daar zijn verantwoordelijkheid in nemen. Voordat de steungroep wordt ingezet wordt dit eerst besproken met het pestslachtoffer zelf. Een van de veiligheidscoördinatoren leidt de steungroepaanpak.

Herstelaanpak

Als het pesten ondanks de gemaakte afspraken toch doorgaat wordt de herstelaanpak ingezet. De sociale veiligheidscoördinator gaat in gesprek met de pestende leerling. Daarnaast wordt er een herstelplan opgesteld. Het herstelplan wordt altijd ondertekend door het betreffende kind en de ouders/verzorgers van het kind. Mocht dit niet voldoende zijn dan kan de school over gaan tot schorsing van de pestende leerling. Hiervoor verwijzen we u naar het protocol schorsing en verwijdering.

Inlichten ouders

Alleen de ouders van de gepeste leerling worden ingelicht op het moment dat de school besluit de steungroep aanpak toe te passen. Zoals eerder beschreven wordt er bij de steungroep aanpak geen schuldige aangewezen. Ouders worden ingelicht dat hun kind pest op het moment dat de herstelaanpak wordt ingezet. Mochten kinderen zich vervolgens niet aan de gemaakte afspraken houden, dan worden ouders uitgenodigd voor een gesprek op school.

3.3 Externe hulp

Wanneer blijkt dat de curatieve aanpak niet werkt is er mogelijk meer aan de hand dan alleen pesten. Op dat moment is er aanvullende hulp nodig om de problemen op te lossen. Er kan gekozen worden voor een bredere zorgaanpak. De intern begeleider neemt, mocht dat nodig zijn, contact op met een externe partij. Mocht dit niet voldoende zijn dan kan de school over gaan tot schorsing.

3.4 Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld.

Signalen van pesten en gepest worden lijken op de signalen van kindermishandeling. Bij vermoedens van kindermishandeling en huiselijk geweld volgen we op De Martenaskoalle altijd de stappen van de meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld.

Stap 2: de deskundige collega's zijn de leden van het CvB.

Figuur: Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld

4. Organisatie

4.1 Sociale veiligheidscoördinatoren

Sociale veiligheidscoördinatoren

De Martenaskoalle heeft twee sociale veiligheidscoördinatoren. Zij zijn aanspreekpunt voor leerkrachten, ouders en leerlingen als het gaat om de sociale veiligheid op school en pesten. Daarnaast coördineren zij het beleid tegen pesten. De twee sociale veiligheidscoördinatoren zijn:

1. Marike Utzon mutzon@elanowg.nl
2. Marjon Klugkist mklugkist@elanowg.nl

Externe hulp

Wanneer er meerdere malen de steungroep aanpak is ingezet en het pestprobleem blijft bestaan, wordt externe hulp met behulp van het bestuur ingeschakeld.

4.2 Scholing

Alle leerkrachten die werkzaam zijn op onze school hebben een de scholing van de Kanjertraining gehad.

De sociale veiligheidscoördinatoren hebben een 4-daagse cursus gevolgd om zich te bekwamen in lastige gesprekken, de steungroep aanpak en de herstelaanpak. Zij gaan jaarlijks naar een herhalingscursus van een dag, die binnen de organisatie Elan onderwijsgroep wordt georganiseerd.